

Sygn. akt VII U 118/21

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 17 listopada 2021 r.

**Sąd Okręgowy Warszawa - Praga w Warszawie VII Wydział Pracy
i Ubezpieczeń Społecznych**

w składzie:

Przewodniczący SSO Renata Gąsior

Protokolant Oliwia Kuter

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 17 listopada 2021 r. w Warszawie

sprawy M. L.

z udziałem (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych(...)Oddział w W.

o ustalenie podlegania ubezpieczeniom społecznym

na skutek odwołania M. L.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych(...)Oddział w W. z dnia

18 listopada 2020 r. nr (...)

1. zmienia zaskarżoną decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...)Oddział w W. z dnia 18 listopada 2020 r. nr (...)

w ten sposób, że stwierdza, że Pani M. L. u płatnika składek (...) Sp. z o.o. podlega obowiązkowo ubezpieczeniom/u emerytalnemu, rentowym wypadkowemu, chorobowemu jako pracownik od 1 czerwca 2017 r.,

2. zasądza od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...)Oddział w W. na rzecz M. L. kwotę 180 zł (sto osiemdziesiąt złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

SSO Renata Gąsior

UZASADNIENIE

M. L. w dniu 28 grudnia 2020 r. złożyła odwołanie od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych(...)Oddział w W. z dnia 18 listopada 2020 r., nr: (...). Odwołująca wniosła o zmianę zaskarżonej decyzji w całości poprzez stwierdzenie, że podlega obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym, chorobowemu i wypadkowemu, jako pracownik (...) Sp. z o.o., od 1 czerwca 2017 r. oraz o zasądzenie od organu rentowego na swoją rzecz kosztów postępowania według norm przepisanych.

W uzasadnieniu odwołania ubezpieczona wskazała, że nadal jest pracownicą spółki, która powinna podlegać ubezpieczeniom społecznym za cały okres zatrudnienia. W jej ocenie organ rentowy błędnie przyjął, że wniosek o udzielenie urlopu wychowawczego został wytworzony wstecznie w celu jego przedstawienia w toku postępowania. Odwołująca uznała, że twierdzenie ZUS, jakoby brak było informacji o dacie otrzymania dokumentu przez płatnika

składek oraz wypłaty wynagrodzenia za czas jej niezdolności do pracy za okres od 1 października 2019 r. do 1 listopada 2019 r., jest całkowicie gołosłowne i krzywdzące. W tym kontekście stwierdziła, że wysłała do prezesa zarządu spółki list elektroniczny, z którego treści wynikało, iż wnosi o przyznanie jej urlop wychowawczy oraz o podanie aktualnego adresu, na który następnie wysłała korespondencję. Po uzyskaniu informacji z poczty, że nie została ona odebrana przez spółkę, ubezpieczona uzyskała informację od prezesa zarządu, aby wysłać pocztę na inny adres, co też uczyniła. W jej ocenie obowiązek składania odpowiednich dokumentów do organu rentowego, jak i opłacania wszelkich składek spoczywa na pracodawcy, podczas gdy dotrzymała wszelkich formalności wymaganych prawem (odwołanie z dnia 28 grudnia 2020 r., k. 3-4 a. s.).

Zakład Ubezpieczeń Społecznych(...) Oddział w W. w odpowiedzi na odwołanie wniósł o oddalenie odwołania w całości oraz o zasądzenie od ubezpieczonej na swoją rzecz kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Organ rentowy w uzasadnieniu odpowiedzi na odwołanie zaznaczył, że w wyniku przeprowadzonego postępowania wyjaśniającego ustalił, iż pomiędzy stronami stosunku pracy nie są realizowane czynności pracownicze od 7 kwietnia 2019 r. W jego ocenie z tego względu odwołująca podlega obowiązkowi ubezpieczeń społecznych z tytułu zawartej umowy o pracę jedynie w okresie od 1 czerwca 2017 r. do 6 kwietnia 2019 r. ZUS wskazał, że nie widzi podstaw do zmiany zaskarżonej decyzji, ponieważ jest ona prawnie i faktycznie uzasadniona, a w związku z czym odwołanie nie zasługuje na uwzględnienie i podlega w całości oddaleniu. Jego zdaniem okoliczności sprawy nie potwierdzają faktu świadczenia pracy przez ubezpieczoną od 7 kwietnia 2019 r., co stanowi naruszenie art. 22 § 1 k.p. Organ rentowy stanął na stanowisku, że odwołująca nie przedstawiła dowodów świadczących o wykonywaniu obowiązków pracowniczych a przedstawiony w toku postępowania wniosek o udzielenie urlopu wychowawczego prawdopodobnie wytworzony został wyłącznie na potrzeby niniejszego postępowania (odpowiedź na odwołanie z dnia 1 lutego 2021 r., k. 20-21 a. s.).

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

(...) Sp. z o.o. z siedzibą przy ul. (...), lok. 39 w W. została zarejestrowana w Krajowym Rejestrze Sądowym w dniu 21 grudnia 2012 r. Prezesem zarządu został T. R., zaś funkcję jednego z wiceprezesów pełnił Ł. L.. Przedmiot przeważającej działalności spółki obejmował wytwarzanie oprogramowania IT. Adres spółki był trzykrotnie zmieniany. Od 21 grudnia 2015 r. spółka mieściła się przy ul. (...) w W., od 2017 r. przy ul. (...) w W., zaś od 19 kwietnia 2019 r. przy ul. (...), lok. (...) w W. (odpis z KRS, k. 11-15, 56-60 a. s. i k. 79-85 akt ZUS oraz zeznania zainteresowanego, k. 71-72 a. s.).

Początkowo odwołująca współpracowała ze spółką od maja 2016 r. przez okres jednego roku w ramach zawartej umowy zlecenie. Następnie od 1 czerwca 2016 r. została zatrudniona na umowę o pracę, którą wykonywała na rzecz spółki w jej siedzibie przy ul. (...) w W., a następnie przy ul. (...) w W. (zeznania zainteresowanego i odwołującej, k. 71-74 a. s.).

Ubezpieczona otrzymywała wynagrodzenie od spółki na prywatny rachunek bankowy za okres od maja 2016 r. do kwietnia 2018 r. (lista operacji, k. 49-51 i 59 akt ZUS).

M. L. przebywała na zwolnieniu lekarskim od 16 listopada 2017 r. do 7 kwietnia 2018 r. w związku z ciążą. W dniu (...) urodziła syna P.. Następnie od 8 kwietnia 2018 r. do 6 kwietnia 2019 r. korzystała z urlopu macierzyńskiego i rodzicielskiego (odpis skrócony aktu urodzenia z dnia 18 kwietnia 2018 r. i karta ciąży, k. 43-44 a. s. oraz zeznania odwołującej, k. 72-74 a. s.).

M. L. w dniu 17 marca 2019 r. złożyła wniosek do spółki na adres przy ul. (...) w W. o udzielenie urlopu wychowawczego na okres od 7 kwietnia 2019 r. do 30 września 2019 r. (wniosek z dnia 17 marca 2019 r., k. 7 a. s. i k. 23 akt ZUS, zeznania zainteresowanego

i odwołującej, k. 71-74 a. s.).

Odwołująca zdawała sobie sprawę, że pracownicy zatrudnieni w biurze przy ul. (...) wypowiadają spółce warunki umów o pracę, a samo biuro może być nieczynne. Dlatego też ubezpieczona w okresie od 19 marca 2019 r. do 4 kwietnia 2019 r. utrzymywała kontakt mailowy z prezesem i wiceprezesem zarządu spółki. W dniu 19 marca 2019 r. zwróciła się do T. R. i Ł. L. o podanie aktualnego adresu spółki, na który powinna wysłać wniosek o urlop wychowawczy. Dwa dni później w udzielonej odpowiedzi T. R. wskazał, że oficjalnym adresem spółki jest ul. (...) w W.. Dodatkowo poinstruował ubezpieczoną, aby wysłała wniosek listem poleconym. W mailu z dnia 27 marca 2019 r. M. L. podała, że przesłała korespondencję na wskazany adres poprzedniego dnia. W dniu 4 kwietnia 2019 r. odwołująca poinformowała, że list został jej zwrócony oraz zapytała na jaki adres powinna przesłać swój wniosek. W odpowiedzi tego samego dnia Ł. L. wskazał, aby przesłać korespondencję na adres jego zamieszkania przy ul. (...) w W.. Przesyłka została przez niego odebrana (korespondencja e-mail, k. 9-10 a. s., zeznania zainteresowanego i odwołującej, k. 71-74 a. s.).

Po zakończeniu korespondencji mailowej M. L. uznała, że sprawa dotycząca udzielenia jej urlopu wychowawczego przez pracodawcę została zakończona (zeznania odwołującej, k. 72-74 a. s.).

Prezes zarządu udzielił odwołującej urlopu wychowawczego (zeznania zainteresowanego, k. 71-72 a. s.).

W dniu 12 sierpnia 2019 r. spółka zaświadczyła, że odwołująca jest nadal zatrudniona w (...) od 1 czerwca 2017 r. na podstawie umowy o pracę zawartej na czas nieokreślony (zaświadczenie z dnia 12 sierpnia 2019 r., k. 18 a. s.).

W okresie od 1 października 2019 r. do 2 stycznia 2020 r. ubezpieczona przebywała na zwolnieniu lekarskim, a od 3 stycznia 2020 r. ponownie wystąpiła do spółki o przyznanie prawa do urlopu macierzyńskiego a następnie rodzicielskiego, ponieważ tego dnia urodziła córkę J. (odpis skrócony aktu urodzenia z dnia 14 stycznia 2020 r. oraz karta ciąży, k. 42 i 44 a. s., zeznania zainteresowanego i odwołującej, k. 71-74 a. s.).

W kwietniu 2019 r. spółka zatrudniała niewielką liczbę pracowników. Na początku 2020 r. działalność została wygaszona. Aktualnie spółka nie została zlikwidowana (zeznania zainteresowanego, k. 71-72 a. s.).

Stosunek pracy pomiędzy odwołującą a spółką został rozwiązany z końcem grudnia 2020 r. za porozumieniem stron. Pracodawca wystawił ubezpieczonej stosowne świadectwo pracy (zeznania odwołującej, k. 72-74 a. s.).

Zakład Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. w dniu 3 sierpnia 2020 r. wszczął postępowanie wyjaśniające w sprawie podlegania przez M. L. obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym z tytułu wykonywania umowy o pracę u płatnika składek (...) Sp. z o.o. Po przeprowadzeniu postępowania organ rentowy wydał zaskarżoną decyzję z dnia 18 listopada 2020 r., nr: (...) na podstawie art. 83 ust. 1 pkt 1, art. 68 ust. 1a, art. 6 ust. 1 pkt 1, art. 11 ust. 1, art. 12 ust. 1 i art. 13 pkt 1 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych. ZUS stwierdził, że odwołująca, jako pracownik w zainteresowanej spółce, podlegała obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym, wypadkowemu i chorobowemu w okresie od 1 czerwca 2017 r. do 6 kwietnia 2019 r.

W uzasadnieniu rozstrzygnięcia organ rentowy wskazał, że wniosek o udzielenie urlopu wychowawczego odwołującej został wytworzony wstecznie w celu jego przedstawienia w toku postępowania. W jego ocenie na dostarczonym wniosku nie uwzględniono daty otrzymania dokumentu przez płatnika składek. Dodatkowo organ rentowy podniósł, że nie uzyskano potwierdzenia przelewu wynagrodzenia za czas niezdolności do pracy za okres od 1 października 2019 r. do 2 listopada 2019 r. (zawiadomienia z dnia 3 sierpnia 2020 r. i decyzja z dnia 18 listopada 2020 r., k. 3-5 i 71-73 akt ZUS).

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie zgromadzonego materiału dowodowego w sprawie w aktach sprawy, w tym w aktach rentowych oraz w oparciu o zeznania M. L. i Ł. L.. Zdaniem Sądu dokumenty, na podstawie których dokonano powyższych ustaleń, zasługują

w pełni na nadanie im waloru wiarygodności. Organ rentowy jedynie odmówił wiary wnioskowi o udzielenie urlopu wychowawczego, który złożyła odwołującą swemu pracodawcy w dniu 17 marca 2019 r. ZUS w treści odpowiedzi na odwołanie wskazał, że wniosek ten został prawdopodobnie wytworzony na potrzeby niniejszego postępowania. W ocenie Sądu już samo użycie sformułowania „prawdopodobnie” jest niedopuszczalne w kontekście uznania jakiegokolwiek dowodu za niewiarygodny. W uzasadnieniu zaskarżonej decyzji i w odpowiedzi na odwołanie organ rentowy nie wskazał jakie przesłanki legły u podstaw takiej oceny dowodowej tego dokumentu. Zdaniem Sądu całość zgromadzonego materiału dowodowego w postaci dokumentów popartych zeznaniami stron wskazuje, że stanowisko organu rentowego jest błędne. Ubezpieczona przedstawiła korespondencję mailową, którą prowadziła z prezesem zarządu spółki w okresie od 19 marca 2019 r. do 4 kwietnia 2019 r., a więc bezpośrednio po przesłaniu pierwszego wniosku o udzielenie urlopu wychowawczego na błędny adres pracodawcy. Za pomocą prowadzonego kontaktu elektronicznego strony stosunku pracy ustaliły, aby przedmiotowy wniosek przesłać na ulicę (...) w W.. W wyniku zwrotu listu z Poczty Polskiej odwołująca wysłała przedmiotowy wniosek na adres zamieszkania Ł. L. zgodnie z treścią wysłanej przez niego wiadomości z dnia 4 kwietnia 2019 r. Należy mieć na uwadze, że organ rentowy wszczął postępowanie wyjaśniające 3 sierpnia 2020 r., a więc prawie półtora roku później. Zatem nie można uznać, aby strony specjalnie wytworzyły dokument w postaci wniosku o udzielenie urlopu wychowawczego na potrzeby tego postępowania. Z przedstawionych dokumentów wynika, że odwołująca na przełomie marca i kwietnia 2019 r. kontaktowała się z pracodawcą w celu przedłużenia okresu opieki nad dzieckiem w formie udzielenia urlopu wychowawczego. Zdaniem Sądu w sprawie nie zostały ujawnione żadne fakty, które wskazywałyby, że wniosek został wytworzony dla pozorów. W konsekwencji Sąd ocenił za w pełni wiarygodne zeznania odwołującej i zainteresowanego, którzy w całości potwierdzili fakty wynikające z przedstawionych w toku postępowania dokumentów. Ł. L. zaświadczył, że otrzymał od odwołującej na adres zamieszkania wniosek o urlop rodzicielski, który w następstwie powyższego został udzielony.

Sąd zważył, co następuje:

Odwołanie M. L. od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych(...) Oddział w W. z dnia 18 listopada 2020 r., nr: (...), jako zasadne, podlega uwzględnieniu.

Przedmiot sporu w niniejszej sprawie wyznaczało rozważenie, czy organ rentowy zasadnie wyłączył odwołującą z ubezpieczeń społecznych począwszy od dnia 7 kwietnia 2019 r. W uzasadnieniu zaskarżonej decyzji oraz w odpowiedzi na odwołanie ZUS przedstawił trzy argumenty potwierdzające w jego ocenie słuszość wydanej decyzji. W jego ocenie na dostarczonym wniosku o udzielenie urlopu wychowawczego brak jest daty otrzymania dokumentu przez płatnika składek, co oznacza, że został wytworzony prawdopodobnie wstecznie na potrzeby postępowania. Dodatkowo uznał, że nie uzyskano potwierdzenia przelewu wynagrodzenia za czas niezdolności do pracy odwołującej za okres od 1 października 2019 r. do 2 listopada 2019 r. a ujawnione okoliczności nie potwierdzają świadczenia przez nią pracy od 7 kwietnia 2019 r.

Zgodnie z art. 6 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 13 października 1998 r.

o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2019 r., poz. 300 z późn. zm.) zwanej dalej „ustawą systemową”, obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym podlegają, z zastrzeżeniem art. 8 i 9, osoby fizyczne, które na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej są pracownikami, z wyłączeniem prokuratorów.

Na podstawie art. 13 pkt 1 ustawy systemowej, obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym, chorobowemu i wypadkowemu podlegają osoby fizyczne, tj. pracownicy – od dnia nawiązania stosunku pracy do dnia ustania tego stosunku.

Jak stanowi art. 2 k. p., pracownikiem jest osoba zatrudniona na podstawie m.in. umowy o pracę.

W świetle art. 22 § 1 k.p., przez nawiązanie stosunku pracy pracownik zobowiązuje się do wykonywania pracy określonego rodzaju na rzecz pracodawcy i pod jego kierownictwem oraz w miejscu i czasie wyznaczonym przez pracodawcę, a pracodawca - do zatrudniania pracownika za wynagrodzeniem.

Ponadto zgodnie z art. 6 ust. 1 pkt 19 ustawy systemowej obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym podlegają, z zastrzeżeniem art. 8 i 9 ustawy systemowej, osoby fizyczne, które na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej są osobami przebywającymi na urloпах wychowawczych lub pobierającymi zasiłek macierzyński albo zasiłek w wysokości zasiłku macierzyńskiego. Jednocześnie jak stanowi art. 9 ust. 6 ustawy systemowej osoby, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 8, art. 6a ust. 1 i art. 6b ust. 1 ustawy systemowej, a także osoby przebywające na urloпах wychowawczych podlegają obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym albo odpowiednio ubezpieczeniu emerytalnemu, jeżeli nie mają ustalonego prawa do emerytury lub renty i nie mają innych tytułów rodzących obowiązek ubezpieczeń społecznych.

W rozumieniu art. 186 § 1, 2 i 7 k.p. pracownik zatrudniony co najmniej 6 miesięcy ma prawo do urlopu wychowawczego w celu sprawowania osobistej opieki nad dzieckiem. Do sześciomiesięcznego okresu zatrudnienia wlicza się poprzednie okresy zatrudnienia. Wymiar urlopu wychowawczego wynosi do 36 miesięcy. Urlop jest udzielany na okres nie dłuższy niż do zakończenia roku kalendarzowego, w którym dziecko kończy 6 rok życia. Urlop wychowawczy jest udzielany na pisemny wniosek pracownika składany w terminie nie krótszym niż 21 dni przed rozpoczęciem korzystania z urlopu. Pracodawca jest obowiązany uwzględnić wniosek pracownika. Pracownik może wycofać wniosek o udzielenie urlopu wychowawczego nie później niż na 7 dni przed rozpoczęciem tego urlopu, składając pracodawcy pisemne oświadczenie w tej sprawie.

Obowiązkiem ubezpieczenia społecznego w zakresie ubezpieczenia emerytalnego i rentowych objęte zostały również osoby pobierające różnego rodzaju zasiłki i świadczenia w okresach przerw w pracy zawodowej z różnych przyczyn, w tym osoby pobierające zasiłek dla bezrobotnych, zasiłek macierzyński i zasiłek na zasadach zasiłku macierzyńskiego na podstawie przepisów ustawy z dnia 25 czerwca 1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa (Dz. U. z 2020 r., poz. 870z późn. zm.) zwanej dalej „ustawą zasiłkową”. Zasiłek macierzyński i zasiłek na zasadach zasiłku macierzyńskiego (art. 2 pkt 5 ustawy zasiłkowej) przysługują z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Ten pierwszy przysługuje ubezpieczonej, która w dniu porodu podlegała obowiązkowo lub dobrowolnie ubezpieczeniu chorobowemu, albo w okresie urlopu wychowawczego (art. 29 ust. 1 ustawy zasiłkowej), natomiast drugi w razie urodzenia dziecka po ustaniu ubezpieczenia chorobowego, o ile ubezpieczenie ustało w okresie ciąży, wskutek ogłoszenia upadłości lub likwidacji pracodawcy lub z naruszeniem przepisów prawa stwierdzonym prawomocnym orzeczeniem sądu (art. 30 ustawy zasiłkowej). Składkę na ubezpieczenie społeczne osób pobierających wymienione zasiłki finansuje w całości budżet państwa za pośrednictwem ZUS (art. 16 ust. 8 ustawy systemowej). Podstawę wymiaru składki stanowi kwota pobieranego zasiłku.

Z przedstawionych przepisów i przytoczonych wyżej uwag wynika, że przebywanie na urloпах wychowawczych lub pobieranie zasiłku macierzyńskiego albo zasiłku w wysokości zasiłku macierzyńskiego jest samodzielnym tytułem ubezpieczeniowym obok posiadania statusu pracownika i powstaje w związku z osiągnięciem przychodów „zasiłkowych”, pełniących rolę swoistego substytutu wynagrodzenia.

Równocześnie i niewątpliwie w okresach urloпów macierzyńskiego i wychowawczego, których udzielenie jest obowiązkiem pracodawcy, pracownicy są zwolnieni z obowiązku świadczenia pracy. Za czas tych urloпów pracownik nie zachowuje prawa do wynagrodzenia, otrzymując z tego tytułu świadczenia z zabezpieczenia społecznego - zasiłek macierzyński, albo dodatek z tytułu opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego, rekompensujące w jakiejś mierze niepobieranie wynagrodzenia. Fakt, że przerwy w świadczeniu pracy z tytułu urodzenia dziecka i sprawowania nad nim osobistej opieki nie powodują utraty statusu pracownika (rozumianego w art. 8 ust. 1 ustawy systemowej jako „osoba pozostająca w stosunku pracy”) nie może jednak prowadzić do wniosku, że pozostaje „w mocy” pracowniczy tytuł ubezpieczenia. Trzeba bowiem podkreślić,

że stosownie do art. 16 ust. 2 ustawy systemowej, składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe - ponoszą w równych częściach ubezpieczony i płatnik (pracodawca). Tymczasem ze względu na to, że podczas pobierania zasiłku macierzyńskiego i zasiłku w wysokości zasiłku macierzyńskiego, pracownik nie zachowuje prawa do wynagrodzenia, to należy przyjąć, że ustal tytuł do obowiązkowych ubezpieczeń społecznych ze stosunku pracy, ponieważ przerwy w świadczeniu pracy z tytułu urodzenia dziecka lub sprawowania nad nim osobistej opieki mają dla pracownika ten skutek, że nie ma on obowiązku uiszczenia składki na ubezpieczenie emerytalne i rentowe od wynagrodzenia, które mu w tych okresach nie przysługuje. Obowiązku tego nie ma również pracodawca ze względu na nieświadczenie pracy przez pracownika

i niewynagradzanie go, natomiast art. 16 ust. 8 ustawy systemowej w przypadku takich osób stanowi, że składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe finansuje w całości budżet państwa. Z powyższego łącznie wynika to, że ustawodawca na czas opieki nad dzieckiem, w miejsce stosunku pracy (mimo jego formalnego trwania), wprowadził odrębny tytuł obowiązkowych ubezpieczeń społecznych

w postaci pobierania zasiłku macierzyńskiego i zasiłku w wysokości zasiłku macierzyńskiego (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 27 września 2006 r., sygn. akt I UK 70/06).

Wniosek o udzielenie urlopu wychowawczego powinien zostać złożony

z zachowaniem pisemnej formy. We wniosku pracownica lub pracownik ubiegający się o udzielenie urlopu wychowawczego powinni wskazać termin rozpoczęcia i czas trwania urlopu wychowawczego oraz okres dotychczas wykorzystanego urlopu wychowawczego na dziecko, nad którym wnioskodawca zamierza roztoczyć w czasie tego urlopu osobistą opiekę. Termin 21 dni jest terminem minimalnym, w czasie którego pracodawca powinien mieć możliwość zorganizowania zastępstwa pracownicy lub pracownika korzystającego z urlopu wychowawczego. Pracownicy uprawnieni do wykorzystania urlopu wychowawczego mogą zaawizować pracodawcy zamiar wykorzystania urlopu wychowawczego znacznie wcześniej, na przykład w czasie urlopu macierzyńskiego (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 24 lutego 1998 r., sygn. akt I PKN 542/97). Stosownie do przyjętej w Kodeksie pracy sekwencji korzystania

z urlopów przez pracownicę, która urodziła dziecko, najpierw pracodawca ma obowiązek udzielenia jej urlopu macierzyńskiego. Bezpośrednio po zakończeniu tego urlopu powinien, na wniosek zainteresowanej pracownicy, udzielić jej urlopu wypoczynkowego, a następnie pracownicy przysługuje uprawnienie do wykorzystania urlopu wychowawczego.

Na wstępie wymaga podkreślenia, że w rozpatrywanej sprawie niewątpliwie doszło do udzielenia urlopu wychowawczego odwołującej przez spółkę, co wynika bezpośrednio z dokonanej przez Sąd oceny zgromadzonego materiału dowodowego. Nadto ubezpieczona dochowała terminu ustawowego, gdyż pierwotny wniosek złożyła z datą 17 marca 2019 r., a więc trzy tygodnie przed terminem. Niezależnie od powyższego płatnik składek zaakceptował wniosek ubezpieczonej, czemu dał wyraz Ł. L. podczas jego przesłuchania na rozprawie w dniu 17 listopada 2021 r.

Organ rentowy w treści zaskarżonej decyzji wskazywał, że strony postępowania nie przedstawiły dowodu, z którego wynikałaby data otrzymania wniosku odwołującej o udzielenie urlopu wychowawczego przez płatnika składek. W jego ocenie brak ten wskazywał na prawdopodobieństwo wytworzenia przedmiotowego wniosku na potrzeby postępowania. Jak zostało jednak już podniesione, odwołująca złożyła w toku procesu korespondencję mailową świadczącą, że rzeczywiście doszło do złożenia wniosku pracodawcy

o udzielenie urlopu wychowawczego, który był zobowiązany do jego zaakceptowania, co wynika wprost z treści art. 186 § 7 k.p. Przeprowadzone postępowanie dowodowe dało podstawy do przyjęcia, że nie doszło do pozornego wytworzenia dokumentu przez stronę odwołującą. Od początku celem M. L. było skorzystanie z prawa do urlopu wychowawczego, co potwierdza treść maili kierowanych do członków zarządu spółki.

ZUS w toku postępowania wyjaśniającego wielokrotnie zobowiązywał prezesa zarządu spółki do udzielenia wyjaśnień dotyczących przyczyny niezłożenia dokumentów rozliczeniowych za M. L. od stycznia

2019 r. oraz potwierdzenia okresu udzielenia urlopu wychowawczego wraz z jego udokumentowaniem. Zainteresowana w toku postępowania nie przedstawiła dowodów, o które zwracał się organ rentowy. Tym niemniej Sąd doszedł do przekonania, że pracownik nie może ponosić negatywnych skutków zaniechania pracodawcy, który

nie przesłał organowi rentowemu odpowiednich dokumentów. W takiej sytuacji organ rentowy nie jest uprawniony do odmowy osobie wnioskującej prawa do zasiłku. Niezależnie jednak od powyższego, zarówno strona odwołująca, jak i wiceprezes zarządu spółki uwiarygodnili, że faktycznie doszło do złożenia, a następnie akceptacji urlopu wychowawczego. W tej sytuacji okoliczności związane z uchyleniem się przez pracodawcę od wypełnienia obowiązków wynikających z ustawy nie wpływa na nabycie przez odwołującą prawa do urlopu wychowawczego.

Organ rentowy w odpowiedzi na odwołanie wskazywał ponadto, że nie uzyskano potwierdzenia przelewu wynagrodzenia za czas niezdolności do pracy odwołującej za okres od 1 października 2019 r. do 2 listopada 2019 r. W ocenie Sądu co prawda organ rentowy zobowiązywał stronę do przedstawienia dokumentów rozliczeniowych i przedłożenia potwierdzeń otrzymywanego wynagrodzenia za okres od maja 2016 r. do maja 2017 r., jednak na etapie postępowania wyjaśniającego nie wnosił o ujawnienie tożsamyh dowodów za okres późniejszy. Mając na uwadze powyższe ustalenia Sąd doszedł do wniosku, że nie mogły zostać podniesione zarzuty w tym zakresie w odpowiedzi na odwołanie przez organ rentowy, skoro nie zobowiązywał on stron do ich przedstawienia w toku postępowania wyjaśniającego.

ZUS wskazał również, że ujawnione okoliczności nie potwierdzają świadczenia pracy przez M. L. na rzecz zainteresowanej spółki od 7 kwietnia 2019 r. Na wstępie wymaga zaznaczenia, że przywołane stanowisko nie zostało wskazane w uzasadnieniu zaskarżonej decyzji, która to była wiążąca dla Sądu w toku postępowania sądowego. Abstrahując od powyższego, dyspozycja art. 22 § 1 k.p. uzależnia zaistnienie stosunku pracy od faktycznego realizowania postanowień zawartych w umowie, do których zalicza się m.in. wykonywanie pracy na rzecz pracodawcy. Z treści rozstrzygnięcia zaskarżonej decyzji wynika, że odwołująca została objęta ubezpieczeniami społecznymi z tytułu zatrudnienia u tego samego pracodawcy w okresie od 1 czerwca 2017 r. do 6 kwietnia 2019 r. Tym samym ZUS uznał, że przed rozpoczęciem korzystania ze zwolnienia lekarskiego od 16 listopada 2017 r. odwołująca realizowała stosunek pracy spełniając przy tym wszystkie przesłanki wynikające z art. 22 § 1 k.p. Ustalenie związane z wykonywaniem pracy przed rozpoczęciem okresu zasiłkowego przez odwołującą niewątpliwie rozciąga się również na dalsze okresy, w których korzystała odpowiednio z urlopów macierzyńskiego, rodzicielskiego, wychowawczego, zwolnienia lekarskiego oraz ponownie z urlopów macierzyńskiego i rodzicielskiego. Ubezpieczona nie mogła przedstawić żadnych dowodów na fakt wykonywania pracy na rzecz spółki od 7 kwietnia 2019 r., bowiem od tej daty korzystała z różnego rodzaju urlopów, do których nabyła prawo zgodnie z obowiązującymi przepisami. Dlatego też powołana argumentacja przez organ rentowy była pozbawiona podstaw faktycznych oraz prawnych.

Mając na uwadze powyższe Sąd orzekł na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c., jak w punkcie 1 wyroku.

O kosztach procesu Sąd orzekł w myśl art. 98 k.p.c. w treści punktu 2 wyroku, w myśl którego strona przegrywająca sprawę ma obowiązek zwrócić koszty na żądanie jej przeciwnika procesowego. Na tej podstawie zasądzono od organu rentowego na rzecz odwołującej kwotę 180,00 złotych zgodnie z § 9 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r.

w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz. U. z 2018 r., poz. 265).

SSO Renata Gąsior